

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

Szczecin, dnia 24 kwietnia 2014 r.

NK-3.4131.127.2015.EM

p. Kłomoc
p. prokuracji do rozstrzygnięcia i wystąpienia

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594; zm.: poz. 645, poz. 1318, z 2014 r., poz. 379, poz. 1072)

stwierdzam nieważność

§ 3 ust. 1, 2, 4, 5 oraz § 8 ust. 11 załącznika do uchwały Nr VI/79/15 Rady Miasta Szczecin z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie przepisów porządkowych dotyczących przewozu osób i bagażu ręcznego środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Miasto Szczecin – Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie.

Uzasadnienie

W dniu 24 marca 2015 r. Rada Miasta Szczecin podjęła uchwałę Nr VI/79/15 w sprawie przepisów porządkowych dotyczących przewozu osób i bagażu ręcznego środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Miasto Szczecin – Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie.

Uchwała określająca przepisy porządkowe w odniesieniu do gminnego regularnego przewozu osób jest aktem prawa miejscowego, zaliczanym przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej do źródeł prawa powszechnie obowiązującego na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Taki akt normatywny musi zatem odpowiadać wszystkim wymogom, jakie prawo stawia w odniesieniu do zasad tworzenia i obowiązywania systemu źródeł prawa. W stosunku do aktów prawa miejscowego znaczenie istotne ma norma zawarta w art. 94 Konstytucji, który stanowi, iż organy samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach. Uwzględniając hierarchiczność źródeł prawa akty tego typu mają charakter zależny od źródeł prawa wyższego rzędu, czego konsekwencją jest stanowisko, iż nie mogą normować materii uregulowanych ww. aktami, nadto nie mogą wykraczać poza zakres delegacji ustawowej.

Materialnoprawną podstawę podjęcia uchwały określającej przepisy porządkowe w odniesieniu do gminnego regularnego przewozu osób stanowi art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1173 ze zm.). Zgodnie z tą regulacją w odniesieniu do gminnego regularnego przewozu osób oraz przewozów osób i bagażu taksówkami przepisy porządkowe określa rada gminy, a na terenie miasta stołecznego Warszawy - Rada miasta stołecznego Warszawy.

W świetle przywołanego unormowania nie budzi wątpliwości, że Rada Miasta Szczecin była prawnie umocowana do podjęcia uchwały Nr VI/79/15 w sprawie przepisów porządkowych dotyczących przewozu osób i bagażu ręcznego środkami lokalnego transportu

zbiorowego organizowanego przez Gminę Miasto Szczecin – Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie. Jednakże analiza treści załącznika do cyt. aktu prowadzi do wniosku, że zawarte w nim przepisy § 3 ust. 1, 2, 4, 5 oraz § 8 ust. 11 naruszają obowiązujący porządek prawny w stopniu uzasadniającym konieczność ich wyeliminowania z obrotu prawnego.

Argumentując powyższe stanowisko wskazać należy, że w kwestionowanych unormowaniach załącznika do uchwały Nr VI/79/15 Rada Miasta Szczecin w sposób nieuprawniony ustanowiła własne zasady odszkodowawcze stanowiąc, że:

- § 3 ust. 1 - *Pasażer odpowiada wobec operatora lub przewoźnika za szkody powstałe wskutek uszkodzenia lub zanieczyszczenia pojazdu z jego winy;*
- § 3 ust. 2 - *ZDiTM nie odpowiada za szkody powstałe w wyniku przerw w ruchu lub zmian kierunku jazdy spowodowane siłą wyższą, przyczynami natury techniczno-eksploatacyjnej, poleceniami bieżącymi funkcjonariuszy Policji lub innych organów uprawnionych do kierowania ruchem oraz za szkody powstałe z wyłącznej winy pasażera i osób trzecich;*
- § 3 ust. 4 - *Za szkody, których doznał pasażer podczas przewozu, operator lub przewoźnik ponosi odpowiedzialność, jeżeli szkoda powstała z jego winy. Wystąpienie szkody pasażer winien niezwłocznie zgłosić kierującemu pojazdem. Roszczenia odszkodowawcze z opisem okoliczności powstania szkody należy składać w siedzibie ZDiTM przy ul. Klonowica 5 w Szczecinie;*
- § 3 ust. 5 - *Operator lub przewoźnik nie odpowiada za żadne szkody wyrządzone na osobie lub w mieniu, które nastąpiły wskutek niezastosowania się pasażera do postanowień § 5 ust. 5 i 6, tj. nakazu stosowania się pasażera do napisów i piktogramów o charakterze porządkowym, które umieszczone są na zewnątrz i wewnątrz pojazdu oraz obowiązku trzymania się uchwytów lub poręczy podczas ruchu pojazdu.*
- § 8 ust. 11 – *Pasażer odpowiada za wszelkie szkody powstałe z jego winy w związku z przewozem bagażu, zwierząt, wózków inwalidzkich i dziecięcych oraz rowerów, w przypadku gdy są źle zabezpieczone.*

Takie postanowienia uchwały pozostają w rażącej sprzeczności z obowiązującym porządkiem prawnym.

Kwestie odpowiedzialności za przedwczesny odjazd oraz za opóźnienie i odwołanie regularnie kursującego środka transportowego zostały bowiem uregulowane w art. 62 – 64 ustawy Prawo przewozowe. Z kolei, odpowiedzialność za życie i zdrowie podróżnego oraz odpowiedzialność odszkodowawcza, zarówno z tytułu czynów niedozwolonych, jak i niewykonania, czy też nienależytego wykonania zobowiązań, uregulowane są w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r., poz. 121 ze zm.).

I tak, spowodowanie utraty życia, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, niezależnie od okoliczności, w jakich do nich dochodzi (tzn. także w ramach wykonywania umowy przewozu), stanowi czyn niedozwolony, a ochronę prawną w tej kwestii zapewniają przepisy kodeksu cywilnego, tj. art. 436 w zw. z art. 435 dotyczące odpowiedzialności prowadzących przedsiębiorstwa przewozowe. Także określenie kręgu osób legitymowanych do świadczeń z tego tytułu, ustalenie wysokości tych świadczeń oraz ocena kwestii przedawnienia odbywać się powinny na podstawie przepisów kodeksu cywilnego o czynach niedozwolonych.

Z kolei, zasady odpowiedzialności kontraktowej określają art. 471 i następne k.c., przy czym przepis art. 473 § 1 k.c. dopuszcza jedynie umowne (a nie jednostronne, jak w przypadku zakwestionowanych postanowień uchwały) rozszerzenie lub zawężenie odpowiedzialności stron stosunku prawnego.

W świetle powyższego, za istotnie naruszające prawo uznać należy regulowanie w drodze aktu prawa miejscowego materii objętej przepisami hierarchicznie wyższymi, czy też wyłączanie - w drodze uchwały - poszczególnych przepisów ustawowych (por. wyroki

WSA we Wrocławiu z dnia 13 marca 2014 r., sygn. akt II SA/Wr 59/14, z dnia 23 sierpnia 2012 r., sygn. akt III SA/Wr 242/12, WSA w Kielcach z dnia 10 grudnia 2014 r., sygn. akt II SA/Ke 836/14).

Gmina Miasto – Szczecin, jak i poszczególni jej członkowie, korzystający z lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę, zobowiązani są do przestrzegania prawa powszechnie obowiązującego, w tym przepisów prawa cywilnego. Wprowadzona przez ustawodawcę w przepisie art. 15 ust. 5 ustawy Prawo przewozowe delegacja do wydania przepisów porządkowych w zakresie przewozu osób nie obejmuje zasad dotyczących ewentualnej odpowiedzialności cywilnoprawnej za szkody powstałe ze strony przewoźnika lub pasażera. Celem przepisów uchwały podjętej na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy jest bowiem określenie niezbędnych przepisów potrzebnych do zapewnienia spokoju i bezpieczeństwa publicznego w prowadzonym przewozie.

Reasumując, stwierdzić należy, że ze względów omówionych w niniejszym rozstrzygnięciu, stwierdzenie nieważności § 3 ust. 1, 2, 4, 5 oraz § 8 ust. 11 załącznika do uchwały Nr VI/79/15 Rady Miasta Szczecin z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie przepisów porządkowych dotyczących przewozu osób i bagażu ręcznego środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Miasto Szczecin – Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie, jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia. Zgodnie z art. 92 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

WOJEWODA ZACHODNIOPOMORSKI
Marek Talasiewicz
Marek Talasiewicz

Otrzymuje:

- Rada Miasta Szczecin,

- aa.